

voditelje. Tej stranki bi naj obrnili hrbet vsaj listi, ki so v preteklosti varčevali, da bi mogli v prihodnosti od prihrankov živeti, a morajo sedaj občutiti, da je po pravi večja žalost v njih srcih, kakor vrednost prihranjenega denarja v njih roki.

Češki glas o ministru Pucelju.

Minister Pucelj je potoval v Prago. To še ni nobena nesreča; saj je mož navajen potovati, kamor ga vleče srce, želodec in žep. Poleg praškega šampanjca, takole v prijetni družbi, se je že marsikom odvezal jezik. Pa bi se Pucelju ne! Posebno če ga od vseh strani odkladajo — kakor bi klofute delili — z visokotelečimi ekscelencami, kar se mu ni godilo niti takrat, ko je v svojih mesarskih kupčijah plačeval za likof vinskim bratcem v zakajenih zakotnih gostilnah. Udaril je parkrat s svojo mesarsko pestjo po mizi, da so zaženketali kozarci, položil bahato predse z isposojenim denarjem napojeno listnico, zarobantil prostaško in s hripavim glasom začel: Kaj nam pa morejo . . . . Da tega še ni pozabil, je dokazal zadnjič v Celju, v svojem lajzbžurnalu pa nešteto krat.

Tako nekako je bilo tudi v Pragi na raznih banketih in zabavah; seveda brez cvička. Kdo bi neki pil to dolensko kislico! Šampanjca za ministra, pr . . . . ali pa denar nazaj! Mi smo mi, ki lonce furamo po Velikih Laščah, po Pragi pa — opice! In prisedel je h gospodu ministru lepo oblečen človek, pomežiknil z desnim očesom, potegnil iz žepa papir, ga pomembno pomencal med prsti in — ekscelenca sem, ekscelenca tja. Mesarjeva . . . . pardon, ministrova kuštrova glava se je zatresla, gube na čelu so se napele in samo hipen osmešek krog ustn je izdal notranje zadovoljstvo, sicer pa je lice postalo važno in dostojanstveno. V hipu je pozabil na svojo mesarsko obrt. Nič več ni bilo v njem kasapina. Važno in resno so prehajale ministrove besede na časnikarjev papir, kakor so bile izgovorjene. Minister je govoril:

«Jaz, veste, sem v Jugoslaviji temelj države, vsaj z menoj se bavi več ljudi, kakor pa s tistimi 80 odstotki, ki jih jaz, mesar, ne mesar, minister imenujem kmete, kajti na njihov račun sem vogelni kamen bodočega blagostanja in bogastva države. Dolgove v Ljudski posojilnici sem poplačal, da me klerikaleci ne bi rubili. Kot najvišja inštanca sem jaz tisti mož, ki s trdo roko vodim svoj resor v težavnih povojnih razmerah in v zapletenih vprašanjih notranje politike, zasledujoč pri tem edini cilj, da se mesarjem, prekupčevalcem, mesetarjem in verižnikom z živino zagotovi dostojna «zarada». Ni to lahka naloga in samo možu, kakor sem jaz, ki imam neizčrpljivo energijo, ki je mesarju pri odiranju nujno potrebna in nedostopna vplivu tožečega tukanja, je mogel Pašič zaradi svojega trgovsko nadarjenega sina poveriti to težko nalogo. Prestar nisem, imam še le 45 let in privlačim ne samo Vašo pozornost s svojo lepoto in ministrsko listnico, marveč tudi nežni spol z živahnostjo svojega temperamenta. Moja bistra glava ima amerikalne misli: zaslužek. Vi bi skoraj rekli, da sem kmet, ampak kmet je prepošten. Od zore do trde noči se poti kmet za ljubi kruhek. Ha, jaz že nisem tak norec. Sem faliran študent in samouk. — Imam v Vel. Laščah dvajsethektarsko posestvo, ki je bilo zadolženo do zadnjega repa. Zdaj je posestvo čisto brez dolga, polno živine, vse prenovljeno in še hčerki sem izplačal milijonsko doto in svojega zeta sem spravil na prvo mesto izza mene s krasnimi dohodki. Vidite, tako gospodarim jaz, o čegar ženi govore zlobni židki, da ne zna kupčevati z 20.000 prašiči. Jaz ne znam vihteti samo mesarico, ampak tudi s peresom, z uma vitlim mečem. Sem spreten pisatelj. Pomislite, 30 knjig sem napisal, ki so bile povečini priobčene v najuglednejšem slovenskem leposlovnem listu «Ljubljanski Zvon». To sem pustil, prešlabo plačajo. Posvetil sem se politiki. Najprej sem bil liberalcec in podpredsednik liberalne stranke, ki je morala nekoga imeti, da zapeljanim kmetom piha na srce. Leta 1911 sem pri volitvah v lunajski parlament kandidiral s pomočjo klerikalcev. Res nisem kmet, takrat pa niti samostojen nisem bil. Fant, korajža velja, sem dejal, kakor žid, če ga pri vratih ven vržeš, pa pri oknu noter pride. Postavil sem se na čelo liberalnih podeželskih birtov in mesarjev. Ker so me liberalci, ki vsaj od gnoja nimajo umazanih rok in ne žuljev na dlani, kakršne sem imel jaz od mesarice, potiskali naprej, sem postal izboren organizator, znamenit govornik in silno spreten politik. Saj Vi mi verjamete na besedo, pri nas noben živ krst o tem nič ne ve, o čemer pa sem jaz trdno prepričan. Tem mojim lastnostim se imam zahvaliti, jaz in moji kimovci, ki sem jih spravil kot poslance h kruhu, da lažje barantajo in delajo kupčije na račun volivske neumnosti, s katero sem dosegel občo pozornost vzbujajoče uspehe in neprav imamo samo osem glasov, smo v parlamentu dosegli «kancelparagraf» — na papirju. Svojo politično spretnost sem pokazal jaz, Pucelj iz Vel. Lašč, najlepše pri nedavni razpravi o amerikalnem posojilu. Ja, dolarčki! Hm, brez evenka ni penkal S svojim nastopom sem zagotovil, da se bo moja železnica gradila že v prihodnji teden. Ta železnica bo spojila moje praktično slovenstvo z mirnim pristanom ob zatonu mojega, z zlatom ožarjenega ministrskega solnca, če ne bo — dežja. Če ne drugače, me bo edina slovenska pot vodila do morja preko laškega Trsta v Ameriko.

Ja, Amerikal! Ali veste odkod so moje značilnosti amerikanizma, ki karakterizirajo mojo mesarsko osebnost? To so posledice mojega dveletnega bivanja v Ameriki, ki je močno vplivalo na razvoj mojih mesarskih sposobnosti. Tam, pri «Amerikalnem Slovincu», kjer sem s škarjami plankal liste iz domovine, sem postal

slovenski Amerikanec. Tu je nikla moja globoka ljubezen za dolarčke, za katere je trunoma bežalo bedno slovensko ljudstvo v desetisočih iz (?) avstrijskega jarma v svobodne Zjedinjene države, kjer se svobodno razvil tudi manj vreden človek od mene. Tam sem se naučil ministrirati in sokolirati, kakor je bolj kazalo. Ker so bili slovenski delavci v Ameriki zame «pregmajni folk», sem javno nastopal v češko-ameriški družbi. Od tega časa se jako zanimam za češko pivo in «hezke holky milovat». V tem oziru delujem z velikim razumevanjem za poglubitve stikov . . . . Zato sem, toda ne na svoje (Bog varil!), marveč za državne stroške, organiziral izlet 400 takih, ki meni slavo pojo, v Prago na razstavo. Kakor rečeno, sem dober prijatelj Vašega piva. Zato bodete Vi nam pošiljali Vaše pivo; saj pili ga bomo samo mi, ki zmoremo . . . . Moj in mene vreden rojak Skaličky, ki se tudi razume na «zarado», bo Vam pošiljal pa vino. Vidite torej, da sem Vaš prijatelj: pri pivu bodete dobro zaslužili in pili naše vino po nizki ceni; saj je že zdaj mošt po 4 naše krone. Preko mej moje zaplankane njive v Vel. Laščah je znano nesebično in požrvalno moje delo za narod (zadovoljno se je potrepil gospod minister po rejenem sodčku pod telovnikom), pri nas me pa iz same nizkotne zavisti oblivajo klerikalni listi z najbolj verjetnimi trditvami. Le naj, saj dolgo ne bodo; kadar mi bo Pašič pokazal vrata, bom jaz njim pa — fige.

Oznožil se je ekscelenca, pardon, prevashodstvo gospod minister obrisal si pot s čela, izpraznil kozarec šampanjca, kolik ojih je že bilo, se ne ve, ter ga treščil, kakor je nekda videl delati častnike, ko je bil še oficirsdiner, v zid, da so se črepinje razletele na tisoč koscev.

Češki časnikar je pobral pisane in popisane papirje na mizi, se globoko priklonil ter odšel.

Drugi dan je «Venkov», glasilo praških mestnih «kmetov» in podeželskih veleposestnikov prineslo prekrasen slavospev ministru Pucelju, svojemu liberalnemu tovarišu. Mi prinašamo ta slavospev po originalnih zapiskih, katere je naš praški kolega znatno potvoril resnici — na škodo.

KMETSKE ZVEZE CELJSKEGA OKROZJA! 3. DECEMBRA

imatej povsod občne zборе,

kakor smo vas opozorili v zadnji okrožnici! Do tedaj naberite člane za leto 1923 in poberite naročnino 1 din.

Meseca decembra se vršijo po vseh okrajih okrajnih okrajnih sestanki Kmetске Zveze. Načelniki, ozir. tajniki krajevnih KZ bodo na njih poročali o letošnjem delovanju. Skrbite, da boste na njih tudi lahko poročali o občnem zboru 3. decembra! — Tajništvo SLS v Celju.

Županska zveza.

Na zadnjem občnem zboru Županske zveze je bilo sklenjeno, da se opozore županstva še enkrat na poglavito nalogo, ki jo imajo v izvrševanju lastnega delokroga, to je: občinskega gospodarstva. A to je mogoče le na temelju pravilnega in rednega proračuna.

Ker se je izrečno želelo, naj se pojasnijo dopustne meje, do katerih so mogoče občinske doklade in samostalne naklade, storimo to zopet, četudi imajo županstva vsa potrebna navodila že v uradnih okrožnicah. Opozorjamo tudi na naš zadnji članek v oktoberski (8. šte.) «Občinske uprave» — priloge 9. šte. «Domoljuba».

Formalno stran glede pravilnosti proračunov in prilog, ki so potrebne, določa okrožnica pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelka za notranje zadeve, z dne 30. septembra 1922, šte. 35.779. To okrožnico so prejela vsa županstva potom okrajnih glavarstev.

Glede občinskih davščin, ki se lahko pobirajo, velja slej ko prej in nespremenjeno sledeče:

1. Občinske doklade na direktne davke so neomejene višine. Sklenjeno se lahko v oni izmeri, ki je potrebna, da se pokrijejo vse v proračunu izkazane in od občinskega odbora potrjene občinske, šolske in druge potrebe, v kolikor ne zadoščajo za to dohodki iz lastnih virov občine (podjetij, naprav, zemljišč i. dr.).

2. Da bodo doklade na direktne davke čim nižje in ne bodo obremenjevale preveč revnih slojev in davkoplačevalcev, se priporočajo občinske doklade na državno užitino (trošarino) od vina in vinskega mošta. Ta doklada pa je omejena v toliko, da je treba za pobiranje nad 80odstotne doklade posebne pritrditve delegacije ministrstva financ. S tem seveda ni rečeno, da bi ne mogla znašati ta doklada tudi 200 odstotkov. Preko te izmere vsekako ne bo šlo sicer pa vemo iz skušnjaje, da je mnogo občin, ki se upirajo celo 50odstotni dokladi na vino, kar je pač žalostno.

To doklado je mogoče skleniti le v odstotkih, ne od litra. Sedaj pobira n. pr. država 140 K od hl vina. Občina pobira na ta državni davek 50 odstotkov, zneske torej občinska doklada 70 K od hl. — Če zviša država trošarino na 200 K od hl, bo dobila občina pri 50odstotni dokladi 100 K. Za pobiranje te doklade po organih finančne kontrole odtegne država režijski prispevek 10 odstotkov dohodkov.

Menimo, da mora biti glede te doklade vsakomur za dosti jasno.

3. Poleg tu pod 1. in 2. navedenih doklad pa lahko pobirajo občine tudi sledeče samostojne občinske naklade, ki so bile določene in županstvom priobčene z okrožnico bivšega poverjeništvu za notranje zadeve z dne 7. januarja 1921, št. 30. Te naklade so mogoče na meso (klavno živino) in vse druge pijače. — Vsi v tej okrož-

nici določeni zneski veljajo še nadalje, le na pivo se je zvišal dopustni znesek od 30 K na 50 K od hl.

Na meso in klavno živino so mogoče te-le samostojne naklade: od govedí nad 1 letom 50 K, od telet pod 1 letom 30 K, od drobnice 10 K, od prašičev 30 K, od vseh vrst v občino uvoženega mesa in mesnih izdelkov od 100 kg 40 K.

Na pijače se lahko pobirajo razen na pivo sledeče naklade: na sadjevec (sadno vino in sadni mošt) od hl 5 K, na navadno žganje od hektolitrske stopnje 10 K, na poslajeno žganje od litra 5 K.

Naj pojasnimo še enkrat višino naklade na navadno žganje, ki se mora določiti po vsebini alkohola od hektolitrske stopnje in ne od litra. Vzemimo, da vsebuje srednje vrste žganje povprečno 35 stopinj alkohola. Če znaša sklenjena naklada po 10 K od hl stopnje, znaša torej naklada od hl 350 K, ali od litra 3.50 K. Tudi to bo menda sedaj jasno vsakomur.

Mi le želimo, da bi prav vse občine iskale vire svojih dohodkov v teh davščinah, četudi na račun rdečih nosov pijancev!

4. Občinske takse so občinske davščine, ki jih pa ni treba vsako leto posebej sklepati o priliki rednih proračunov. Te takse, ki so enkrat dovoljene in odobrene, veljajo trajno, dokler jih ne spremeni občinski odbor sam z novim sklepom. Višine vseh dopustnih taks pa z ozirom na odmerjeni prostor ne moremo navajati na tem mestu. — Navedene so itak v tarifi h taksni naredbi z dne 1. aprila 1920, št. 177, «Uradni list» št. 49 iz leta 1920.

5. V posameznih, to pa zlasti večjih občinah z razvitim tujskim prometom, se pobirajo še nekatere druge davščine, n. pr. od prenočišč (na postelje), na motorna vozila itd. Za podeželske občine te davščine po večini ne prihajajo v poštev. Edino davščina od prenočišč bi bila v prometnih krajih morda umesna. Navadno znaša ta po 1 dinar za vsako noč in posteljo. Če meni kaka občina, da naj bi se uvedla ta davščina, jo lahko sklene, pri tem pa postopa kot pri vseh drugih (sklep občinskega odbora, razglas itd.).

Podružnicam «Županske zveze.»

Opozorjamo na sklep zadnje odborove seje, zlasti pa na sklep občnega zbora, po katerih naj podružnice (zapušniški odbori) ne nastopajo nasproti oblastvom samostojno, marveč naj v vsakem slučaju pošiljajo vse sklepe, vloge, peticije, resolucije i. dr. centralnemu odboru v Ljubljani, da jih izvrši, odnosno odpošlje na pristojna mesta.

Tudi naj opuste podružnice vsako akcijo, v kolikor se ne tiče organizatoričnega delovanja in v kateri bi ne bil poprej obveščen centralni odbor, ki odgovarja ne te oblastvom, marveč tudi javnosti.

Opozorjamo dalje, da ima «Županska zveza» natančno načrtan smoter svojega delovanja v pravilih. Za vsakršno morebitno delo ali akcijo, ki ni v skladu z zveznimi pravili, pa bi jo kdorkoli izvršil na svojo roko v imenu skupne organizacije, centralni odbor «Županske zveze za Slovenijo» ne bo odgovarjal. — Toliko v vednost in ravnanje!

Na zlobne napade, kakor je bil oni v «Kmetijskem listu» z dne 8. t. m., pa «Županska zveza» ne bo odgovarjala. To bodi tukaj konstatirano prvič in poslednjič.

Ubožna oskrba.

Ali je naša občina dolžna plačati oskrbne stroške (v hiralnici) v Avstriji?

Imeli smo opraviti s sledečim konkretnim slučajem: Mestni magistrat v Grazu je oddal neko občinsko ubogo F. S., pristojno v neko tukašnjo občino, v oskrbovalnico v Grazu. Sedaj zahteva od domovinske občine povračilo oskrbnih stroškov. Ta občina se plačilu protivi, češ, da ni bila o oddaji uboge pravočasno obveščena, in da pade vsied tega odgovornost po domovinskem zakonu in zakonu o oskrbovanju ubožcev na občino bivališča. Pri tem se sklicuje domovinska občina na to, da ni prejela od graške občine dvoje obvestil, o katerih pa trdi ta, da jih je odposlala.

Gre torej za to, je li domovinska občina dolžna plačati dotične oskrbne stroške ali ne.

Pojasnimo, ki velja za vse enake slučaje, priobčujemo zato, da se bodo vedela ravnati županstva po njem in si prihranila nepotrebne pisarije.

Po § 8 zakona o oskrbovanju ubožcev z dne 28. avg. 1883 (dež. zak. št. 17 za Kranjsko) ne sme nobena občina odreči vnanjim ubožcem nujno potrebne pomoči. Zahtevati ima pravico povračila ali od domovne občine ali pa od oseb, ki so po državljanškem pravu dolžne plačati oskrbne stroške. Zakon veleva takojšnjo obvestitev domovne občine, da je sprejela občina bivališča v oskrbo vnanjega ubožca. To velja poleg ubožnega — predvsem v § 30 — domovinski zakon z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105.

V nasprotnem slučaju nalaga zakon (ubožni enako kakor domovinski) — občini bivališča odgovornost za škodo, ki bi nastala domovni občini radi zakasnelega obvestila. To pavelja le tedaj, če bi morala domovna občina dokazati, da bi bili oskrbni stroški doma nižji, nego v Grazu, posebno pa še le tedaj, če bi mogla dokazati, da ni bila pravočasno obveščena, ko je bila uboga F. S. sprejeta v oskrbovalnico in da ni bila takoj pozvana, da jo prevzame v svojo oskrbo.

Za ta slučaj navajamo primer: Recimo, da bi stalo oskrbovanje doma le 20 K na dan, a v Grazu 30 K. Tedaj bi bila graška občina odgovorna za razliko 10 K, in le ta razlika bi se lahko odtegnila od zahtevanega povračila. — Edino to je namen dotičnega postavnega določna glede odgovornosti občine bivališča, da bi ne bila domovna občina šokodovana za višji znesek, nego bi veljalo oskrbovanje doma. Na dolžnost plačila se pa (Konec na 7. strani.)